

УДК 811.111'373.45

Четвертак Є. О.

канд. філол. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ТЕМАТИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТІВ

У лінгвістиці прийнято виокремлювати текстову структуру у вигляді трьох відмінних вимірах: вертикальному, горизонтальному і глибинному.

Вертикальна структура тексту будується за допомогою його формально-тематичного змісту; горизонтальна структура представлена у вигляді смислових та формальних зв'язків серед висловлювань; глибинна структура змісту тексту являє собою процес відтворення висловлювань та запровадження їх у текст і є необхідною для вивчення теорії та практики перекладу.

Предметною базою військово-політичних текстів являється їхня воєнно-політична направленість. «Військово-політичний» визначається як такий, що стосується воєнної політики. Прикметник «військовий» пов'язаний з війною, а прикметник «політичний» – «базується на політиці; пов'язаний з політикою, з питаннями політики; пов'язаний з проведення політики у життя, державний, громадсько-правовий».

Зміст і система тематичної низки у військово-політичних текстах здебільшого зумовлена вимогами офіційно-ділового стилю, в сфері якого такі тексти існують. Згідно з функціонально-стилістичним підходом текст опрацьовують як семантичну площу утілення одиниць мови. Існування теми в військово-політичних текстах виявлені за допомогою слухних лексичних номінацій.

Особливість військової лексики базується на наявності семантичного простору «воєнна політика». Семантичний простір являє собою групу подій або діянок дійсності, які містять у мові аналоги у вигляді тематично об'єднаної групи лексичних одиниць. У лексико-семантичному просторі «воєнна політика» можна виокремити наступні лексико-семантичні простори:

1) національна безпека (національні інтереси, суверенітет, територіальна цілісність, недоторканність);

- 2) загрози (тероризм, сепаратизм, воєнно-політична нестабільність, регіональні та локальні війни, корупція, економічна криза, загрози енергетичній, інформаційній, екологічній та техногенній безпеці);
- 3) готовність до оборони (мобілізація, територіальна оборона, військово-технічне співробітництво, оборонна промисловість);
- 4) реформування (система державного управління, сектор безпеки і оборони, розвиток спроможностей);
- 5) зовнішньополітичні пріоритети (партнерство, співробітництво, безпекові організації, колективна безпека, спільна оборона, військова допомога).

Воєнна політика, згідно з Військовою доктриною, є «діяльністю суб'єктів забезпечення національної безпеки держави, пов'язаною із запобіганням воєнним конфліктам, організацією та здійсненням військового будівництва і підготовкою Збройних сил України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державної спеціальної служби транспорту, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних органів спеціального призначення до збройного захисту національних інтересів». Це свідчить про те, що лексико-семантичне поле «воєнна політика» для ВПП уточнюється та доповнюється такими мікрополлями:

- 1) безпекове середовище (світові центри сили, асиметричне застосування воєнної сили, міграційні процеси, кібербезпека, іноземна військова присутність, інформаційна війна);
- 2) воєнні загрози (організована злочинність, збройна агресія, розвідувально-підбивна діяльність, поширення зброї масового ураження, тероризму).